

Δεισιδαιμονίες

Ο απλός άνθρωπος είχε πάντοτε στην ψυχή του ένα κοσμικό δέος. Η δεισιδαιμονία εξάλλου δε λείπει από τον σημερινό αστό (σκόρδο στο αυτοκίνητο· αβασκανία). Ο απλός άνθρωπος, βλέπει τη φύση να του προσφέρει, κατά τις ανεξερεύνητες βουλές της, μια καλή σοδιά.

Βλέπει τους ανθρώπους του σπιτιού του ή του χωριού του ν' αρρωσταίνουν ή να πεθαίνουν, χωρίς να μπορεί να καταλάβει το γιατί· ικανοποιεί τις απορίες του πλάθοντας τη δική του μυθολογία. Επικαλείται με την ευπιστία της άγνοιάς του τις κοσμικές δυνάμεις για τη σωτηρία του. Εμφανίζεται ως μια ύπαρξη περισσότερο λυτρωμένη από το δέος του θανάτου. Έτσι επεκτείνει τη λυτρωτική του ευπιστία στην όλη περιοχή του θαύματος. Παραθέτω στη συνέχεια μερικές δεισιδαιμονίες.

- Ο καλεσμένος σ' ένα σπίτι πρέπει να μπαίνει και να φεύγει από την ίδια πόρτα του σπιτιού, γιατί αλλιώς θα χαλάσουν τα προξενιά.
- Στα μωρά που γεννιούνται το πρώτο βράδυ έβγαζαν οι μανάδες εικόνες και βιβλία για τις τρεις πρώτες νύκτες έτσι ώστε να "επέμβουν" οι μοίρες και να δώσουν ευφύια στο παιδί.
- Οι νύφες πριν παντρευτούν φοράγανε το ζωνάρι του παπά μέσα από το νυφικό τους για να μην τις πιάνουν οι κακογλωσσιές.
- Το κρεβάτι της νύφης πρέπει να το στρώνουν κοπέλες ελεύθερες και αγνές.
- Όταν έφευγε ο νεκρός από το σπίτι του έπρεπε οι συγγενείς του να σπάσουν πιάτο για να ξορκίσουν το κακό.
- Όταν πέθαινε κάποιος υπήρχε η αντίληψη να του βάλουν μαζί του ένα αγαπημένο του αντικείμενο.
- Πολλές νοικοκυρές δεν δίνουν ποτέ τη νύχτα αν τα ζητήσει ένας άνθρωπος, φωμί, αυγά, κρασί επειδή το θεωρούν γρουσουζιά και ιδιαίτερος, αν έχουν ζώα.
- Όταν ένας άνθρωπος έπασχε από ανίατες αρρώστιες πήγαινε για τρεις συνεχόμενες νύχτες να κοιμηθεί σε εκκλησία που ήταν ο άγιος που λάτρευε και πίστευε.
- Στην αλλαγή του χρόνου επικρατούσε και επικρατεί το έθιμο, οι νοικοκυρές να σπάνε ένα ρόδι και μαζί με λίγη ζάχαρη τα βάζουνε σε διάφορα σημεία του

σπιτιού και το πρωί της άλλης μέρας εξέταζαν ποιον άνθρωπο θα έβλεπαν πρώτο (δηλαδή αν ο άνθρωπος είναι καλός, κακός, πλούσιος, φτωχός κτλ) και ποιος θα έμπαινε πρώτος στο σπίτι τους.

- Δεν κοιμόντουσαν κάτω από συκιάς γιατί εκεί μαζεύονταν τα κακά πνεύματα κι από τότε άρχισαν να πιστεύουν ότι ο Ιούδας κρεμάστηκε από συκιά.
- Μετά τη δύση του ηλίου δεν δάνειζαν αυγά και αλάτι γιατί το θεωρούσαν κακό για το σπίτι (αν δάνειζαν αυγά δε θα ξαναγεννούσαν οι κότες/ αν δάνειζαν αλάτι θα γκρίνιαζαν τα μέλη της οικογένειάς τους μεταξύ τους).
- Ο αριθμός 666 είναι γνωστός στο χριστιανισμό σαν ο αριθμός του αντίχριστου.
- Παρασκευή και 13, είναι μια μέρα που οι μαύρες γάτες και οι σκάλες επηρεάζουν σημαντικά τον τρόπο που λειτουργούν οι άνθρωποι, ακόμα και αν αυτοί οι άνθρωποι δεν δέχονται ότι αυτό ισχύει. Στην Παλαιά Διαθήκη, Παρασκευή είναι η μέρα που ο Αδάμ και η Εύα άφησαν τον παράδεισο, που ο Κάιν δολοφόνησε τον αδελφό του Άβελ και η μέρα που ο Θεός πλημμύρισε τη Γη. Στην Καινή Διαθήκη, Παρασκευή είναι η μέρα που ο Ιησούς Χριστός σταυρώθηκε. Παρόλα αυτά, τόσο ο αριθμός όσο και η μέρα έχουν και θετικές αναφορές. Οι φυλές Yotuba της Νιγηρίας θεωρούσαν το 13 τυχερό αριθμό. Προσθέτοντας το 1 και το 3 παίρνουμε το 4, που αντιπροσωπεύει τα 4 στοιχεία, γη, νερό, αέρα και φωτιά, τις τέσσερις κατευθύνσεις και τα τέσσερα στάδια του κύκλου της ζωής -- γέννηση, ζωή, θάνατο, και αναγέννηση. Για τους Έλληνες η Τρίτη και 13 είναι μέρα που πιστεύουν ότι φέρνει ατυχία. Τρίτη λέγεται ότι έπεσε η Πόλη.

Στην εποχή του Ρήγα Φεραίου επικρατούσαν διάφορες προλήψεις και δεισιδαιμονίες. Καλλιεργούνταν ο φόβος, η σύγχυση, η πλάνη. Τα στοιχεία αυτά οδηγούσαν στην αβεβαιότητα, στην ανασφάλεια και καθιστούσαν τον άνθρωπο δέσμιο της πρόληψης και πρόσφορο για κάθε είδους εκμετάλλευση.

Μέσα σε αυτές τις συνθήκες, ο Ρήγας κήρυττε -από τότε- τη δική του επανάσταση. Την επανάσταση της γνώσης. Διαβάζοντας το "Φυσικής Απάνθισμα", αναρωτιέται κανείς αν όσα μετέφερε τότε ο Φεραίος στο έθνος μας από τη Γαλλία και τη Γερμανία παραμένουν έγκυρα και σήμερα. Στη συνέχεια, βέβαια, καταλαβαίνει ότι το θέμα αυτό δεν είναι το σημαντικότερο.

Ο Ρήγας είχε δει από την αρχή ότι για να καταπολεμήσει τις δεισιδαιμονίες και τις προλήψεις του καιρού του, έπρεπε να ασχοληθεί με τις φυσικές επιστήμες και να συμβάλει έτσι στην αποτίναξη της δουλείας του φόβου που επικρατούσε.